

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg

Dato: 27. marts 2015
Enhed: Primær Sundhed
Sagsbeh.: SUMBGB
Sags nr.: 1300459
Dok nr.: 1673027

Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg har den 17. marts 2015 stillet følgende spørgsmål nr. 7 (L 137 – forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien (fastlæggelse af mindreårige psykiatriske patienters retsstilling, indførelse af ny formålsbestemmelse, skærpede kriterier for tvangsfiksering, ændring af kriterierne for åbning og kontrol af post, undersøgelse af patientstuer og ejendele, samt kropsvisitation m.v.)), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Stine Brix (EL).

Spørgsmål nr.7:

”Ministeren bedes kommentere forslaget i Region Sjællands hørings svar om, at tvangsfiksering alene kan finde sted efter psykiatrilovens bestemmelser, uanset patientens alder.”

Svar:

Det fremgår af Region Sjællands hørings svar af 4. september 2014, at det lovforslag, som blev sendt i høring – altså den udgave, hvor der var lagt op til en modenhedsvurdering – lægger op til, at psykiatriloven også skal kunne anvendes i tilfælde eller situationer, hvor forældremyndigheden normalt ikke vil kunne anvendes. Region Sjælland tænker her på fx bæltefikseringer og tvangsendlæggelse og tvangstilbageholdelse af unge, som udviser massiv protest mod foranstaltningen.

Efter Region Sjællands opfattelse fremstår forslaget på dette punkt for elastisk. Region Sjælland anbefaler derfor, at tvangsfiksering kun kan ske efter de almindelige bestemmelser i psykiatrilovgivningen. Region Sjælland har endvidere anført, at det er ønskeligt, at der som minimum forudsættes en lægevurdering af, om et ungt menneske er i stand til at forstå konsekvenserne af et manglende samtykke.

Jeg er bevidst om, at et tvangsindgreb altid vil opleves som en krænkelse af det enkelte individ – dette gælder uanset om der er tale om børn, unge eller voksne. Det er derfor også vigtigt for mig at understrege, at lovforslaget og dermed også bestemmelsen om mindreårige psykiatriske patienters retsstilling skal ses i lyset af det mindre middels princip, som fremgår af psykiatrilovens § 4. Dette princip skal indfortolkes i enhver anvendelse af tvang i efter psykiatriloven.

Det er fastlagt i § 4, at tvang ikke må benyttes, før der er gjort, hvad der er muligt for at opnå patientens frivillige medvirken. Derudover skal anvendelse af tvang stå i rimeligt forhold til det, som søges opnået herved.

Når det er sagt, så reguleres mindreåriges retstilling på sundhedsområdet af forældreansvarsloven og sundhedsloven. Dette gælder også indenfor psykiatrien, hvor udgangspunktet ligesom på det somatiske område er, at der skal gives informeret samtykke til en behandling.

Forældreansvarsloven medfører, at det som udgangspunkt er forældremyndighedens indehaver, der har kompetence til at give informeret samtykke på barnets vegne – i barnets interesse – til undersøgelse og behandling m.v.

Bestemmelsen i lovforslaget om mindreårige psykiatriske patienters retsstilling skal ses i lyset af bestemmelsen i sundhedslovens § 17, stk. 1, hvorefter en patient, der er fyldt 15 år, selv kan give informeret samtykke til behandling.

Som jeg har nævnt i tidligere svar er baggrunden for, at der med lovforslaget er fastsat en aldersgrænse på 15 år for mindreårige psykiatriske patienter, hvor forældrene på barnets vegne skal give informeret samtykke til et indgreb, at imødegå eventuelle lokale fortolkninger af reglerne i psykiatriloven.

Jeg vil godt understrege, at i de tilfælde, hvor patienten under 15 år modsætter sig en behandling, som forældremyndighedens indehaver har givet samtykke til, forudsætter jeg, at barnet eller den unge informeres og inddrages i drøftelserne af behandlingen i det omfang barnet under 15 år forstår behandlingssituationen med mindre dette kan skade den pågældende, og den unges tilkendegivelser skal tillægges betydning i det omfang, de er aktuelle og relevante.

Med venlig hilsen

Nick Hækkerup / Birgitte Gram Blenstrup